

Vorbereidingsboekje
voor viering & gebed

'23 week
van
gebed
voor eenheid

15 t/m 22 januari

DOE GOED ZOEK RECHT

Bidden aan de hand van
Jesaja 1 vers 17

Colofon

Op uitnodiging van de commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken en de Pauselijke Raad ter bevordering van de eenheid van de christenen is het materiaal voor de Week van gebed voor eenheid van christenen 2023 voorbereid door de Raad van Kerken in Minnesota.

Het materiaal dat is aangereikt vanuit deze Raad is zorgvuldig vertaald en aangepast naar de Nederlandse situatie door een gezamenlijke projectgroep van MissieNederland, de Raad van Kerken in Nederland en Samen Kerk in Nederland (SKIN).

Vertaling en contextualisatie

→ Christien Crouwel	→ Jan Willem Janse	→ Verry Petty
→ Geert van Dartel	→ Rhoïnde Mijns-Doth	→ Koos Smits
→ Bianca Groen Gallant	→ Lydia Penner	

Eindredactie en uitgave

Samen Kerk in Nederland, Raad van Kerken in Nederland en MissieNederland:
Christien Crouwel en Jan Willem Janse

Vormgeving

BeeldBlinkers, Apeldoorn

Bronnen

Bijbelteksten: Geciteerde Bijbelteksten zijn ontleend aan de Nieuwe Bijbelvertaling NBV21. © 2021 Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Fotografie: Shutterstock

Verantwoording

Dit product is gedrukt op duurzaam papier.

Doe goed, zoek recht

Week van gebed voor eenheid 2023

In de Week van gebed voor eenheid van christenen 2023 worden we aangemoedigd om goed te doen en recht te zoeken. Bijzondere aandacht is er voor de verdeeldheid die veroorzaakt wordt door ongelijkheid en racisme. Vanuit MissieNederland, de Raad van Kerken en SKIN wensen we u een gezegende gebedsweek toe.

Introductie

Thema 'Doe goed, zoek recht' 04

Oecumenische viering

Toelichting bij de viering 05

Orde van dienst 07

Liedsuggesties bij de viering 10

Reflecties en gebedspunten per dag

Dag 1 (15 januari) Het goede leren doen 22

Dag 2 (16 januari) Met vreugde recht doen 24

Dag 3 (17 januari) Wij – niet ik 26

Dag 4 (18 januari) 'Zie de tranen van de onderdrukten' 28

Dag 5 (19 januari) 'Zing voor ons een vrolijk lied' 30

Dag 6 (20 januari) 'Dat hebben jullie voor Mij gedaan' 32

Dag 7 (21 januari) 'Het hoeft niet zo te zijn' 34

Dag 8 (22 januari) Herstel van verbinding 36

Ontdek ook de aanvullende materialen voor onder meer dagelijkse gebedsbijeenkomsten en jeugd(groepen) op www.weekvangebed.nl

DOE GOED ZOEK RECHT

De Week van gebed voor eenheid van christenen 2023 moedigt kerken aan om goed te doen en recht te zoeken. Bijzondere aandacht is er voor de verdeeldheid die veroorzaakt wordt door het onrecht van ongelijkheid en racisme. De Bijbeltekst die centraal staat van 15 t/m 22 januari komt uit Jesaja 1 vers 17: 'Leer goed te doen; zoek het recht, houd tirannen in toom, kom op voor wezen, sta weduwen bij'. Het materiaal voor deze gebedsweek wordt aangereikt door kerken uit de Amerikaanse staat Minnesota.

Leer goed te doen

De eenheid van de christenen zou een teken moeten zijn van de herstelde eenheid van de hele schepping. Maar verdeeldheid onder christenen verzwakt dit teken en versterkt de gebrokenheid. Goed leren doen vereist dat we ervoor open staan om eerlijk naar onszelf te kijken. De Week van gebed voor eenheid is het ideale moment voor christenen om te erkennen dat de verdeeldheid in onze kerken niet los kan worden gezien van de verdeeldheid binnen de bredere menselijke familie. Samen bidden voor eenheid van christenen stelt ons in staat na te denken over wat ons bindt. Het ondersteunt onze inzet om onderdrukking en verdeeldheid tussen mensen aan te pakken.

Zoek het recht

In Jesaja's aanmoediging aan Juda om het recht te zoeken, klinkt door dat er sprake is van onrechtvaardigheid en onderdrukking in de samenleving van die tijd. Jesaja smeekt het volk van Juda om dit te veranderen.

Het zoeken naar recht, vraagt – net als het leren goeddoen – om zelfreflectie van de kerk. Kerken in grote delen van de wereld dienen te erkennen dat zij hebben meegewerkt aan raciaal onrecht, zowel actief als passief (door te zwijgen). Vooroordelen op basis van afkomst zijn en waren een oorzaak van de verdeeldheid die het lichaam van Christus heeft verscheurd. Het idee dat witte mensen superieur zijn ('white supremacy') heeft als een gif veel schade kunnen aanrichten en gezorgd voor onderdrukking tot op de dag van vandaag. Vooral in Noord-Amerika en in landen over de hele wereld die door de eeuwen heen door witte Europese machten zijn gekoloniseerd. Dit geldt ook voor de 'ontdeckingsdoctrine'.

Als christenen moeten wij bereid zijn om systemen van onderdrukking te doorbreken en te pleiten voor gerechtigheid. Dit vereist dat we de confrontatie aangaan met hen die anderen kwaad aandoen. Dat is niet altijd makkelijk en zal soms leiden tot conflicten. Maar Jezus geeft in Matteüs 5 vers 10 aan zijn volgelingen een rijke belofte: het koninkrijk van de hemel is voor hen die vanwege de gerechtigheid vervolgd worden.

Herstellende gerechtigheid

In de Bijbel ontdekken we dat we onze relatie met Christus niet kunnen loskoppelen van onze houding tegenover al Gods mensen. In het bijzonder niet van de mensen zonder aanzien en status (Matteüs 25 vers 40). Wiens stemmen worden niet gehoord in onze gemeenschappen? Wie is niet vertegenwoordigd aan de tafel? Waarom niet? Welke kerken en gemeenschappen ontbreken in onze dialogen, onze gezamenlijke acties en ons gebed voor de eenheid van de christenen?

Onze toewijding aan elkaar vereist dat we ons bezighouden met *mishpat*, het Hebreeuwse woord voor herstellende gerechtigheid. Het betekent dat we opkomen voor mensen van wie de stem niet gehoord wordt. Dat we structuren ontmantelen die onrechtvaardigheid creëren en in stand houden. En dat we anderen versterken die zich inzetten voor het bevorderen van een eerlijke, gelijkwaardige behandeling.

Dit werk gaat verder dan onze vrienden, familie en geloofsgemeenschap. Christenen zijn geroepen om erop uit te gaan en te luisteren naar de pijn van allen die lijden, om hun verhaal en hun trauma's beter te begrijpen en erop te reageren.

Samen

Jesaja daagde Gods volk in zijn tijd uit om te leren samen goed te doen; samen gerechtigheid te zoeken, samen de onderdrukten te bevrijden, samen de wezen te beschermen en samen op te komen voor de weduwen. Deze uitdagende oproep van Jesaja geldt ook voor ons vandaag. Hoe kunnen wij als christenen in eenheid het kwaad en het onrecht van onze tijd het hoofd bieden? Hoe kunnen wij het gesprek met anderen aangaan en hen – inclusief hun pijnlijke ervaringen – werkelijk zien?

De gebeden en ontmoetingen in deze week hebben de kracht om ons diep te veranderen – persoonlijk én als groep. Laten we openstaan voor Gods aanwezigheid hierbij terwijl we de strijd aangaan voor gerechtigheid in onze samenleving.

Ontdek meer over de context van het Bijbelgedeelte en het thema op de website www.weekvangebed.nl/context

¹ De ontdekkingsdoctrine, uitgevaardigd door Paus Alexander VI (4 mei 1493), rechtvaardigde de inbeslagneming van het land van inheemse volken met het argument dat de koloniserende macht dit land hadden 'ontdekt'. De doctrine had invloed over de hele wereld en leverde de kerk veel 'voordeel' op ten koste van de nakomelingen van inheemse en tot slaaf gemaakte mensen.

Oecumenische viering

Toelichting

Met een oecumenische viering laten lokale geloofsgemeenschappen zien dat zij eenheid willen vieren. Ieder jaar bevat deze viering een symbolische handeling om uitdrukking te geven aan het thema en de onderlinge eenheid. Dit jaar wordt hiervoor gebruik gemaakt van water en van stenen.

De orde van dienst voor deze gebedsweek is opgesteld door een werkgroep uit de Amerikaanse staat Minnesota. Een deel van de bevolking van Minnesota bestaat uit nakomelingen van tot slaaf gemaakte Afro-Amerikaanse en inheemse mensen. De viering wordt gekenmerkt door hun emoties, strijd en hoop en biedt daarnaast ruimte voor verhalen van mensen met een andere etnische achtergrond, ook uit de Nederlandse context.

Voor de oorspronkelijke bevolking van Minnesota symboliseren water en stenen de waarde van het leven. Voor deze *Native Americans* vertegenwoordigt water leven en vertegenwoordigen stenen de heiligheid van de grond waarop vele generaties hebben gewoond. De hele schepping is doordrongen van Gods Geest, waardoor we allemaal verwant zijn. De twee symbolen zullen gebruikt worden in de viering: water, dat verwijst naar onze doop, en stenen, die onze persoonlijke en voorouderlijke geschiedenis voorstellen.

Water en stenen hebben ook een liturgische en bijbels-theologische betekenis. Op het noordelijk halfrond wordt de Week van gebed voor eenheid van christenen in januari gehouden, niet lang nadat in veel tradities de doop van de Heer wordt gevierd. De ervaring dat we door het *water* van onze doop allen bij de gemeenschap van Christus horen, voedt de inzet voor sociale en voor raciale rechtvaardigheid.

In sommige delen van de wereld, vindt de gebedsweek rond Pinksteren plaats. We vieren dan het ontstaan van de kerk en dat we door de verbindende kracht van de Heilige Geest als levende *stenen* het Lichaam van Christus vormen. De Geest, die wij toen ontvangen hebben, voedt het werk voor gerechtigheid en geeft ons het vermogen om elkaar – ondanks onze verschillen – te leren verstaan en te getuigen van de kracht van God.

Water als beeld bij de schuldbelijdenis

Na het verwelkomen van de aanwezigen vindt een moment van schuldbelijdenis en vergeving plaats waarin de hoofdttekst van deze gebedsweek (Jesaja 1 vers 12-18) is verwerkt. Als onderdeel van de boetedoening giet de voorganger tijdens het lezen van de verzen 16 en 17 een kan water in het doopvont of in een schaal. Het is belangrijk dat deze rituele handeling langzaam en hoorbaar gebeurt, zodat de gemeenschap de woorden en beelden op zich kan laten inwerken.

Stenen als beeld bij de belofte

Tijdens de viering maken we ruimte om te luisteren naar verhalen van mensen met diverse etnische achtergronden. Deze mensen getuigen, als levende stenen, over raciaal onrecht en over hoe eenheid van christenen kan helpen om dit onrecht te overwinnen. Voor organisatoren betekent dit dat zij, in de aanloop naar de viering, twee of drie mensen zoeken en uitnodigen om hun persoonlijke verhalen te vertellen.

De sprekers hebben tijdens hun getuigenis een steen in de hand, die zij na hun verhaal bij een kruis of brandende kaars plaatsen, het symbool van Christus: de hoeksteen. Dit onderdeel duurt ongeveer 15 minuten. Na het delen van de verhalen en het plaatsen van de stenen kan de voorganger de gemeenschap uitnodigen om verhalen te blijven delen, ook als deze pijnlijk zijn.

Handreiking voor de overdenking

Uitgaande van de tekst uit Jesaja zou de overdenking een verband moeten leggen tussen de eenheid van christenen en raciale onrechtvaardigheid, die zowel individueel als systemisch of institutioneel is. De marginalisatie van mensen vanwege hun 'ras', cultuur of taal verscheurt het weefsel van de menselijke gemeenschap en is één van de oorzaken van verdeeldheid in onze christelijke gemeenschap. De eenheid van christenen moet sterk en zichtbaar zijn, opdat

duidelijk is hoe dezelfde Geest die wij in de doop hebben ontvangen, eenheid schept uit de rijke verscheidenheid van Gods schepping.

Mogelijkheid tot aanpassing

Deze oecumenische viering heeft een eenvoudige volgorde die aangepast kan worden aan plaatselijke situaties en tradities, zodat er ruimte is voor diversiteit in expressie en voor uitbreiding van de viering met andere elementen, zoals plaatselijke rituelen en gebeden.

Meer informatie en aanvullende materialen

Aanvullende materialen voor een kindermoment, kinderdienst en een liturgisch bloemstuk zijn te downloaden via weekvangebed.nl. Hier vindt u ook meer achtergrondinformatie over de werkgroep uit Minnesota die de Week van gebed voor eenheid 2023 heeft voorbereid.

Legenda | V = voorganger | A = allen | L = lezer

Oecumenische viering

Orde van dienst

Opening

De voorgangers en andere deelnemers komen in processie binnen terwijl een lied wordt gezongen of gespeeld (zie liedsuggesties)

Oproep tot zelfonderzoek

V Zusters en broeders, wij zijn hier bijeen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

A **Amen**

V Door het water van de doop zijn wij leden van het Lichaam van Christus geworden, maar door onze zonden hebben wij elkaar pijn en trauma's toegebracht. We hebben gefaald om goed te doen. Wij hebben niet gezocht naar recht ten aanzien van ernstige onderdrukking. Ook hebben we geen acht geslagen op Gods gebod om voor de weduwe en de wees te zorgen (**Jesaja 1 vers 17**).

Laten we tijdens deze viering nadenken over ons doen en laten en leren hoe we goed kunnen doen en recht kunnen zoeken. Wij hebben Gods genade nodig om onze verdeeldheid te overwinnen en om systemen en structuren onschadelijk te maken die hebben bijgedragen aan de verbroekeling van onze gemeenschappen. Wij komen bijeen om te bidden voor de versterking van onze eenheid als christenen en om, zoals Martin Luther King zei 'onze harten te openen, opdat wij vrijmoedig op zoek gaan naar de rijkdom van inclusie en de schatten van diversiteit in ons midden. In dat geloof bidden wij.'

Uitnodiging tot schuldbelijdenis en vergeving

Schuldbelijdenis en vergeving door het lezen van Jesaja 1 vers 12-18

V We worden uitgenodigd om onze zonden te belijden met de woorden van de profeet Jesaja.

L1 En wanneer jullie voor Mij verschijnen – wie heeft je gevraagd mijn voorhoven plat te lopen? Houd op met die zinloze offergaven (12 - 13a).

A **Vergeef ons Heer, als we komen om te vieren zonder ook nederig met U te wandelen.**

Stilte

L2 Ik heb een afschuw van jullie wierook; jullie feesten, nieuwemaan en sabbat, ik duld ze niet naast al dat wangedrag (13b - 14).

A **Wij vragen vergeving voor de medeplichtigheid van kerken aan het kwaad van het kolonialisme dat wereldwijd gevoeld wordt.**

Stilte

L3 Wanneer jullie je handen opheffen, wend Ik mijn ogen af, ook als je aanhoudend bidt, luister Ik niet. Aan jullie handen kleeft bloed (15).

A **Wij vragen vergeving voor onze zonden van onrecht en onderdrukking die de diversiteit en harmonie van uw schepping geweld aandoen.**

Stilte

(De voorganger giet tijdens de lezing langzaam een kan water in het doopvont of in een schaal.)

L4 Was je, reinig je, maak een eind aan je misdaden, Ik kan ze niet meer zien. Breek met het kwaad en leer goed te doen. Zoek het recht, houd tirannen in toom, kom op voor wezen, sta weduwen bij (16, 17).

A **U, die ons schoongewassen hebt in het levende water van de doop, vergeef ons opnieuw en verzoen ons met elkaar en met de schepping.**

Stilte

L5 De HEER zegt: laten we zien wie er in zijn recht staat. Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw, al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol. (18)

V Moge God u in zijn barmhartigheid bevrijden van uw zonden, zodat u recht kunt doen, vriendelijk kunt zijn en nederig kunt wandelen met uw God.

Stilte

V De almachtige God verhoort onze gebeden, ontfermt zich over ons en vergeeft onze zonden.

A **Wij danken God.**

Gebed

V God van allen, wij zijn dankbaar voor deze gelegenheid om tot U te komen en onze zonden van onrecht en verdeeldheid te belijden.

Samen komen wij tot U als één heilige familie, verenigd in de prachtige verscheidenheid van uw schepping: sommigen van ons zijn afstammelingen van slavenhouders, sommigen zijn afstammelingen van tot slaaf gemaakten, sommigen afstammelingen van inheemse volken, sommigen migranten, sommigen vluchtelingen; maar allen maken we deel uit van het ene Lichaam van Christus.

Wij danken U dat onze zonden door het levende water van de doop werden afgewassen en dat wij werden genezen toen wij deel gingen uitmaken van uw gemeenschap. Wij bieden U, Schepper God, onze dankzegging en lofprijzing aan.

Alleen samen kunnen we uw heilige wijsheid begrijpen en daarin groeien. Daarom viëren we vandaag met open harten en ogen. Help ons de eenheid met elkaar te omarmen, en herinner ons eraan dat wij tot één familie behoren, bijeengebracht door uw Heilige Geest, te midden van uw schepping.

A Amen

Lied | zie liedsuggesties

Schriftlezing | Efeziërs 2 vers 13-22

Psalm 42 | in beurtspraak of gezongen | zie liedsuggesties

L Zoals een hinde smacht naar stromend water
zo smacht mijn ziel naar U, o God.
Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God,
wanneer mag ik nader komen en voor God verschijnen?

A Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven

L Tranen zijn mijn brood, bij dag en bij nacht, want heel de nacht door
hoor ik zeggen: 'Waar is dan je God?'
Weemoed vervult mijn ziel, nu ik mij herinner hoe ik meeliep in een dichte
stoet en optrok naar het huis van God – een feestende menigte, juichend
en lovend.

A Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven

L Wat ben je bedroefd, mijn ziel, en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven,
mijn God die mij ziet en redt.
Mijn ziel is bedroefd.

A Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven

L Overdag bewijst de HEER mij zijn liefde, 's nachts klinkt een lied in mij op,
een gebed tot de God van mijn leven.

Tot God, mijn rots, wil ik zeggen: 'Waarom vergeet U mij, waarom ga ik
gehuld in het zwart, door de vijand geplaagd?'

A Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven

L Mij gaat door merg en been de hoon van mijn belagers, want ze zeggen
heel de dag: 'Waar is dan je God?'

Wat ben je bedroefd mijn ziel, en onrustig in mij.

A Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven

Schriftlezing | Matteüs 25 vers 31-40

Lied | zie liedsuggesties

Overdenking

Moment van stilte of muziek

Stenen en verhalen

Twee of drie vertellers worden uitgenodigd naar voren te komen. Zij hebben een steen in hun hand en plaatsen deze na het delen van hun verhaal bij een kruisbeeld of een brandende kaars, als symbool van Christus: de hoeksteen.

- V Laat ons naar de verhalen van enkele mensen luisteren. Als levende stenen getuigen zij van de verhalen die doorgaan. Met elk verhaal wordt het Lichaam van Christus opgebouwd. Onze verhalen zijn verweven met het verhaal van Christus, de hoeksteen van onze eenheid. Omdat we allemaal deel uitmaken van Gods schepping, zijn onze verhalen óók met elkaar verbonden. Laten we daaraan denken terwijl we deze verhalen horen.

De vertellers van de verhalen geven hun getuigenis. Na elk verhaal stemmen we in met de belofte:

- A **Ik geef gehoor aan de oproep van Jesaja om 'goed te doen en recht te zoeken'.**

Lied | zie liedsuggesties

Voorbeden

Voorbeden, afgesloten met het Onze Vader (in de woorden van de eigen traditie of van onderstaande oecumenische versie):

- V In geloof en vertrouwen komen wij in gebed tot God, Vader, Zoon en Heilige Geest: Schepper God, vandaag leven wij met de gevolgen van daden die het leven voor sommigen onhoudbaar en voor anderen overvloedig hebben gemaakt. Leer ons de hulpbronnen die U ons hebt gegeven op verantwoorde wijze te gebruiken ten bate van allen en met respect voor uw schepping. De kreunende schepping schreeuwt het uit naar U.

- A **Leer ons en wijs ons de weg.**

- V Barmhartige Vader, help ons het kwaad te herstellen dat wij elkaar hebben aangedaan en de verdeeldheid die wij onder uw volk hebben gezaaid. Zoals uw Zoon de Heilige Geest op de leerlingen blies om een nieuwe, vereende schepping ter wereld te brengen, zend zo ook ons uw genade om onze verdeeldheid te helen en schenk ons de eenheid waar Jezus om bad.

- A **Leer ons en wijs ons de weg.**

V Christus, U die de weg, de waarheid en het leven bent, U belichaamde gerechtigheid door het goede dat U deed in uw dienende werk op aarde. U brak de muren en vooroordelen af die verdelen en mensen gevangen houden. Open onze harten en geesten om te erkennen dat wij, hoewel we met velen zijn, één zijn in U.

A Leer ons en wijs ons de weg.

V Heilige Geest, U herschept het aangezicht van de aarde.
De toppen van de bergen en de diepte van de wateren spreken tot ons -

A Omdat we verbonden zijn.

V Het zachte licht van de sterren, het donderen van het onweer, de frisheid van de morgen, de dauwdruppels op de bloemen spreken tot ons -

A Omdat we verbonden zijn.

V De stemmen van de armen, de onderdrukten en de mensen die aan de kant staan spreken tot ons -

A Omdat we verbonden zijn.

V Maar bovenal richten onze harten zich op U,
want wij roepen 'Abba, Vader' als wij zeggen:

**A Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd.
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.**

**Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.**

Afsluitend gebed

V Eeuwige God, zie ons zoals we samengekomen zijn in deze heilige
gemeenschap en stuur ons in de richting die U wilt.

Moedig ons door uw Heilige Geest aan om door te gaan met het vertellen
van onze verhalen, om goed te doen, en om door onze daden het recht te
zoeken, omwille van uw Schepping.

Laat ons één zijn, zodat de wereld gelooft
dat U uw enige Zoon Jezus heeft
gezonden om de wereld nieuw
leven te schenken.

Zegen en zending

V De Heer zegent u en
behoedt u;
De Heer doet zijn
aangezicht over
u schijnen en is u
genadig.
De Heer verheft zijn
aangezicht over u, en
geeft u vrede.

A **Amen**

Lied | zie liedsuggesties

Oecumenische viering

Liedsuggesties

Op deze pagina vindt u suggesties voor liederen tijdens de oecumenische viering. Ze zijn gekozen uit de liedbundels die in de meeste parochies en gemeenten bekend zijn en gebruikt worden.

Vanzelfsprekend is het mogelijk om ook uit andere bronnen te putten. Meer nog: het verdient aanbeveling om voor deze oecumenische viering liederen te kiezen uit de volle breedte van het liedrepertoire, om zo recht te doen aan de diversiteit in geloofsbeleving van de kerkgangers. Van veel liederen kunt u online gezongen voorbeelden vinden.

Gebruikte bundels en bronnen

- Aangereikte liederen uit Minnesota, www.weekvangebed.nl/liederen2023 (website)
- Gezangen voor Liturgie (GvL)
- Hemelhoog. Protestants evangelische liedbundel (Hemelhoog)
- Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk 2013 (Liedboek)
- Opwekkingsliederen (Opwekking)
- Sela.nl (Sela)

Lied bij de opening

- God zij ons gunstig en genadig (Liedboek 67)
- Many and great, O God | Dakota Hymn (website)
- Welzalig wie de rechte wegen gaan (Liedboek 119, bijvoorbeeld coupletten 1, 2, 8, 40)

Lied na de oproep tot zelfonderzoek

- Rechter in het licht verheven (Liedboek 1008)
- Te doen gerechtigheid (GvL 635)
- Wade into the water (website, Hemelhoog 511)
- Zeeën van recht (Hemelhoog 82)
- Zoek eerst het koninkrijk van God (Hemelhoog 88, Opwekking 40)

Lied na gebed

- Magnificat (Hemelhoog 490)
- Magnificat (Sela)
- Om voor elkaar te zijn (Liedboek 973)

Alternatieven voor de lezing van Psalm 42

- Als een hert dat verlangt naar water (Hemelhoog 16, Opwekking 281)
- Evenals een moede hinde (Liedboek 42)
- Zoals een hinde (Opwekking 703)
- Zoals een hert reikhalst naar levend water (GvL 42, Liedboek 42a)

Lied na de lezing uit Matteüs

- Brood zal ik geven (Liedboek 1007)
- Come, thou fount of every blessing (website)
- Toen ik naar mijn naaste zocht (Hemelhoog 708)
- Wat een wonder (Hemelhoog 709, Opwekking 732)

Lied na stenen en verhalen

- Met open armen (Hemelhoog 707)
- Nobody knows the trouble I've seen (Hemelhoog 431, Liedboek 915)
- What a fellowship, what a joy divine (website)
- Zoekend naar licht, hier in het duister (Liedboek 1005)

Alternatief voor het gesproken Onze Vader

- Onze Vader (Liedboek 369 t/m 369e)
- Onze Vader (Liedboek 1006)
- Onze Vader (Hemelhoog 545, Liedboek 371, Opwekking 436)

Slotlied

- De laatsten worden de eersten (Liedboek 990)
- Gebed om zegen (Hemelhoog 473a, Opwekking 710)
- In Christus is noch west noch oost (Liedboek 969)
- Lift every voice and sing (website)

Overige liederen bij het thema

- Deze wereld omgekeerd (GvL 428, Liedboek 1001)
- Swing low, sweet chariot (Liedboek 757)
- Vlammen zijn er vele (Liedboek 970)
- Voor kleine mensen is Hij bereikbaar (GvL 72-II, Liedboek 72a)
- When Israel was in Egypt's land (Liedboek 168)

Beluister ook de afspeellijst 'Doe goed, zoek recht' op Spotify via www.weekvangebed.nl/spotify

15 januari

Het goede leren doen

Dag 1

Reflectie

Bijbel & toelichting

Jesaja 1 vers 12-18 en Lucas 10 vers 25-37

Volgens Jesaja wil God niet alleen dat het volk van Juda recht beoefent, maar dat zij vanuit overtuiging altijd het goede doet. God wil niet alleen dat we voor de weduwen en wezen zorgen, maar dat we ook doen wat goed voor hen is en voor iedereen die in de samenleving wordt kleingehouden. Het Hebreeuwse woord voor goed is *tov*, ons Nederlandse woordje 'tof'. Als iets 'tof' is, betekent dat in het Hebreeuws dat iets vreugde schenkt, behagen geeft, mooi of goed is.

Christen zijn betekent Christus volgen. Als de samenleving onverschillig wordt voor de noden van anderen, hebben wij het als kinderen van God op te nemen voor onze onderdrukte broers en zussen, zodat zij in vrede en gerechtigheid kunnen leven. Dit doen wij onder andere door hun zaak te bepleiten en de waarheid te spreken tegen wie macht uitoefenen. Zo mogen we er ons in deze Week van gebed voor eenheid ook aan toewijden om de zonde van racisme uit te bannen en hier ook zelf van te genezen.

Eenheid van christenen

Een wetgeleerde vroeg aan Jezus: 'Wie is mijn naaste?' Jezus' antwoord vraagt ons om verder te kijken dan godsdienst, nationaliteit of groep en zo onze naaste te herkennen. We worden uitgedaagd om over onze eigen muren heen te kijken en onze broers en zussen lief te hebben.

Vraag

Bent u weleens geholpen door iemand van wie u het niet verwachtte? Hoe heeft dit uw beeld (van anderen) veranderd?

Bidden

Gebed

*Heer, U riep uw volk uit slavernij in vrijheid,
geef ons kracht en moed om diegenen op te zoeken
die gerechtigheid nodig hebben.
Help ons deze nood te zien en hulp te bieden,
en breng ons samen door uw Heilige Geest
in de ene kudde van Jezus Christus, onze herder. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- open ogen tijdens deze Week van gebed voor eenheid, dat we verder kijken dan onze eigen kaders en onze naaste herkennen.
- het afbreken van de muren die voor verdeeldheid zorgen. Dat we gedreven mogen worden door liefde in plaats van het oordeel over wie anders zijn dan wij.

Aantekeningen

16 januari

Met vreugde recht doen

Dag 2

Reflectie

Bijbel & toelichting

Spreuken 21 vers 13-15 en Matteüs 23 vers 23-25

Vanaf de start van het Bijbelboek Spreuken geeft de schrijver wijze lessen over recht, rechtvaardigheid en eerlijkheid (Spreuken 1 vers 3). In één prachtige zin getuigt Spreuken dat de rechtvaardigen vreugde vinden in het doen van recht. Wanneer we doen wat de Heer vraagt en gerechtigheid nastreven, kunnen we echter terecht komen in een wervelwind van verzet en tegenstand. Degenen die voordeel hebben van onrechtvaardige racistische en seksistische systemen kunnen zich hevig verzetten wanneer we deze problemen proberen te aan te pakken.

Toch is er ook vreugde in het doen van het goede en in het erkennen dat bijvoorbeeld de levens van Gods geliefde zwarte kinderen ertoe doen ('black lives matter'). Het geeft vreugde wanneer we ernaar streven ons te verzoenen met andere christenen, omdat we daarmee het koninkrijk van God verkondigen.

Eenheid van christenen

De religieuze leiders tot wie Jezus zicht richt in de tekst van vandaag zijn trouw in het vervullen van hun religieuze plichten, maar verwaarlozen de zwaardere eisen van rechtvaardigheid, barmhartigheid en trouw. Ook als christenen kunnen we soms genoeg nemen met onze verdeeldheid. We onderhouden misschien trouw onze religieuze plichten, maar nemen wij ook de opdracht van de Heer serieus dat al zijn discipelen één zijn?

Vraag

Hoe kunnen plaatselijke geloofsgemeenschappen elkaar steunen en weerstand bieden als er tegenstand volgt op het doen van recht?

Bidden

Gebed

God, U bent de bron van onze wijsheid. Wij bidden om wijsheid en moed om te reageren op wat verkeerd is in de wereld en voor onze inzet om het goed te maken. Wij bidden om wijsheid en moed om te groeien in de eenheid van uw Zoon, Jezus Christus, die met U en de heilige Geest regeert voor eeuwig en altijd. Amen.

Bid vandaag ook voor...

- mensen die lijden onder onderdrukkende systemen zoals racisme, (moderne) slavernij en seksisme. Dat hen recht gedaan mag worden en zij zich in hun nood gezien weten door God en zijn kerk.
- slachtoffers van de toeslagenaffaire. Bid dat de mensen die verantwoordelijk zijn om dit onrecht goed te maken, het ook spoedig zullen doen.

Aantekeningen

17 januari

Wij – niet ik

Dag 3

Reflectie

Bijbel & toelichting

Micha 6 vers 6-8 en Marcus 10 vers 17-31

In het Bijbels Hebreeuws zijn rechtvaardigheid en vriendelijkheid (barmhartigheid) met elkaar verbonden in één woord, *mishpat*. God vraagt ons om recht te doen door vriendelijk te zijn en nederig met Hem te wandelen. Nederig wandelen met God betekent ook dat we naast de ander wandelen. Het gaat niet meer om onszelf, maar om de hele gemeenschap: wij – niet ik.

Wanneer we recht doen laten we daarmee iets zien van Gods koninkrijk. In dit koninkrijk zijn al Gods kinderen even geliefd. Zo zijn we ook geroepen om elkaar lief te hebben als zussen en broers mogen we anderen uitnodigen in die liefde.

Eenheid van christenen

'Nederig wandelen' was een uitdaging voor de rijke man die Jezus vroeg wat hij moest doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven. Vanaf zijn jeugd had hij alle geboden onderhouden, maar hij kon de stap om zich bij Jezus' leerlingen te voegen niet zetten vanwege zijn rijkdom. Zijn wij bereid om onze rijkdom op te geven waar dit ons belemmert ons aan te sluiten bij Jezus' leerlingen?

Vraag

Hoe kunnen wij inspelen op de noden van onze meest kwetsbare burenen? Wat zijn wij bereid hiervoor op te geven?

Bidden

Gebed

*Genadige en liefhebbende God,
verruim onze blik, zodat wij de missie zien
die wij als christenen delen,
om iets te tonen van de gerechtigheid
en liefdevolle vriendelijkheid van uw koninkrijk.
Help ons onze burens te verwelkomen zoals uw Zoon ons welkom heette.
Help ons vrijgeviger te zijn als wij getuigen van de genade
die U ons schenkt.
Door Christus onze Heer. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- initiatieven die gericht zijn op het delen van Gods liefde met mensen die Hem nog niet kennen.
- organisaties die zich dichtbij en ver weg inzetten om mensen te bevrijden uit onrecht en onderdrukking.

Aantekeningen

18 januari

Zie de tranen van de onderdrukten

Dag 4

Reflectie

Bijbel & toelichting

Prediker 4 vers 1-5 en Matteüs 5 vers 1-8

Prediker schrijft: 'Ik zag de tranen van de onderdrukten.' Of het nu voor het eerst is dat de schrijver wordt geconfronteerd met verschrikkelijk onrecht of niet, het is duidelijk dat de pijn bij hem binnenkomt. Hoewel er veel is om verdrietig over te zijn, is er ook hoop wanneer we niet weggijken van het lijden.

Zo keek ook een jonge vrouw in mei 2020 niet weg en zag de tranen van de onderdrukten. Haar video van de moord op George Floyd werd wereldwijd gezien. Het ontketende een heilige woede. Mensen begonnen de onderwerping te erkennen die Afro-Amerikanen al eeuwenlang ervaren als gevolg van onderdrukkende systemen te midden van bevoorrechte, blinde omstanders. De erkenning van deze pijnlijke realiteit leidde tot een wereldwijde golf van compassie, zowel in de vorm van gebed als protest. Door de Heilige Geest geeft God het inzicht en de overtuiging om zonder belemmering op nieuwe manieren te reageren. Kerken en gemeenschappen uit Minnesota plaatsten gezamenlijk een gebedstent op de plek waar George Floyd werd vermoord.

Eenheid van christenen

Matteüs' verslag van de zaligsprekingen begint met Jezus die de menigte ziet. In deze beloften van geluk uit Matteüs 5 noemt Jezus niet alleen de worstelingen van de mensen, maar ook wat zij zullen zijn: kinderen van God en erfgenamen van het hemelse koninkrijk.

Vraag

Hoe bent u betrokken geweest bij initiatieven die onderdrukking in uw omgeving bestrijden? Hoe kunnen de kerken samenwerken om solidariteit te vergroten met hen die lijden onder onderdrukking?

Bidden

Gebed

*God van gerechtigheid en genade,
laat ons de onderdrukking om ons heen echt zien,
dat we niet blind blijven voor onze eigen voorrechten
en het gebrek aan kansen voor anderen.
Dat we met open ogen en harten werken
aan het vergroten van gelijkwaardigheid.
Wij bidden in de naam van Jezus
die de menigte zag en medelijden met hen had.
Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- geloofsgemeenschappen die met lokale initiatieven proberen bij te dragen aan het bestrijden van discriminatie en onderdrukking.
- herstel van mensen die hierdoor getraumatiseerd zijn.

Aantekeningen

19 januari

'Zing voor ons een vrolijk lied'

Dag 5

Refelectie

Bijbel & toelichting

Psalm 137 vers 1-4 en Lucas 23 vers 27-31

De klaagzang van de psalmist vindt zijn oorsprong in de ballingschap van Judeeërs in Babylon. In de psalm eisen onderdrukkers dat de ballingen glimlachen en vrolijk zijn.

Deze pijn resoneert in de harten van mensen die als vreemdelingen in eigen land worden behandeld. Door de eeuwen heen eisten onderdrukkers dat onderdrukten vrolijke optredens gaven tot hun vermaak². De pijnlijke en kwaadaardige boodschap die onderdrukten hieruit – ook vandaag nog – meekrijgen, is helder: 'Alles wat jullie uniek maakt – jullie liederen, vieringen en culturele identiteit – mag er alleen zijn wanneer het ons dient.'

In de psalm krijgen generaties van onderdrukten een stem. De gevangenen zingen niet voor het vermaak van hun onderdrukkers, maar om God te loven. Zij zingen omdat God hen niet in de steek heeft gelaten. Onze voorouders moedigen ons hiermee aan liederen te zingen van hoop, vrijheid en bevrijding.

Eenheid van christenen

Terwijl een groep mensen, waaronder veel vrouwen, Jezus volgden op weg naar Golgota, moedigde Hij hen aan om hun eigen pijn te uiten. Lieder die uitdrukking geven aan zowel pijn als een bepaalde culturele identiteit, zoals bijvoorbeeld black gospels, leveren vandaag de dag een bijdrage aan de eenheid van christenen. Dit is een van de resultaten van oecumenische

inspanningen. Met elkaar delen we de schat aan gezangen, gebeden en inzichten die tradities overstijgen en gevoed zijn door geloof en navolging, dwars door pijn en strijd heen.

Vraag

Hoe kunnen wij de verhalen in herinnering houden van voorouders en heiligen die onder ons hebben geleefd en liederen hebben gezongen van geloof, hoop en bevrijding uit gevangenschap?

Bidden

Gebed

*God van de onderdrukten,
Open onze ogen voor het leed dat onze zussen en broers
in Christus nog steeds wordt aangedaan.
Moge uw Geest ons de moed geven om eenstemmig te zingen,
en stem te geven aan lijden dat niet wordt gehoord.
Dit bidden wij in Jezus' naam. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- mensen die lijden als gevolg van culturele tradities die groepen mensen stigmatiseren.
- een open klimaat om maatschappelijk gesprekken te voeren over uitsluitende en onderdrukkende tradities.

² Lees hierover op www.weekvangebed.nl/vermaak

Aantekeningen

20 januari

'Dat hebben jullie voor Mij gedaan'

Dag 6

Reflectie

Bijbel & toelichting

Ezechiël 34 vers 15-20 en Matteüs 25 vers 31-40

In het evangelie van Matteüs worden we eraan herinnerd dat we onze liefde voor God niet kunnen scheiden van onze liefde voor anderen. Wanneer wij zorgen voor en dienstbaar zijn aan de hongerigen, dorstigen, vreemdelingen, naakten, zieken en gevangenen, zorgen wij voor Jezus Christus zelf.

De diverse crises uit de afgelopen jaren, zoals bijvoorbeeld de coronapandemie en de energiecrisis, hebben zo'n grote impact op mensen dat het herstellen van de schade jaren zal duren. Ondertussen maakte in Minnesota de moord op George Floyd zichtbaar hoe ook raciaal onrecht nog altijd voortduurt. Zijn bekende kreet 'I can't breathe' is ook de kreet geworden van velen die zich verstikt voelen door (de dreiging van) oorlog en geweld en stijgende prijzen van voedsel en energie.

Te midden van dit alles komen christenen samen in liefde en solidariteit. God roept ons op om de heiligheid en de waardigheid van al zijn kinderen te eren. Wanneer wij anderen liefhebben en voor hen zorgen, zoals God voor ons zorgt en van ons houdt, geven wij gestalte aan ons gemeenschappelijk geloof.

Eenheid van christenen

De profeet Ezechiël beschrijft God als een herder die de kudde heelt door hen die afgedwaald zijn bijeen te brengen en hen die gewond zijn te verbinden. In gebed stellen wij ons open om de Geest te ontvangen die ons één maakt.

Vraag

Op welke manier heeft uw geloofsgemeenschap (geen) oog voor de 'geringste mensen'? Hoe kunnen wij samenwerken om voor hen te zorgen?

Bidden

Gebed

*God van de liefde,
wij danken U voor uw oneindige zorg en liefde voor ons.
Help ons om Jezus te dienen door onze hulp en zorg aan mensen
die gebukt gaan onder het gewicht van de problemen in onze samenleving.
Open onze harten om uw liefde te ontvangen
en door ons medeleven uw medeleven zichtbaar te maken
voor de hele menselijke familie.
Wij bidden in Jezus' naam. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- mensen die (wereldwijd) lijden onder de gevolgen van de coronapandemie, zoals ziekte, verlies van dierbaren, eenzaamheid, familieruzies, financiële nood en beperkende maatregelen.
- mensen die gebukt gaan onder het gewicht van armoede, soms al langere tijd of nu voor het eerst als gevolg van stijgende prijzen.

Aantekeningen

21 januari

'Het hoeft niet zo te zijn.'

Dag 7

Reflectie

Bijbel & toelichting

Job 5 vers 11-16 en Lucas 1 vers 46-55

Terwijl Job het goede leven leefde, kreeg hij onverwacht te maken met het tragische verlies van zijn gezin, personeel en vee. Hij ervoer diep lijden: zowel in zijn geest, ziel als lichaam. Ook wij kennen lijden dat zich uit in geest, ziel en lichaam. Tegelijk geloven we dat God ook aanwezig is in ons lijden.

Wanneer we eraan herinnerd worden dat we in een gebroken samenleving leven, is het gemakkelijk om de hoop te verliezen. Het raakt ons als we zien dat de waarde en vrijheid van mensen niet volledig erkend, geëerd en beschermd wordt.

'Menselijke keuzes maken de maatschappij. Dat betekent ook dat mensen die kunnen veranderen', zegt de katholieke ethicus en professor in 'raciaal recht' Bryan Massingale. 'Wat mensen breken en verdelen, kunnen we met Gods hulp helen, verbinden en herstellen. Zoals het nu is, hoeft het niet te zijn: daarin ligt hoop en een uitdaging.'

Eenheid van christenen

In het loflied van Maria, het Magnificat, uit zij haar vreugde over wat zij God ziet doen. Hij bestrijdt onrecht door heersers van hun troon te stoten en geringen aanzien te geven. God vergeet nooit zijn beloften en laat zijn volk niet in de steek.

Het is gemakkelijk om de waarde van kleine christelijke gemeenschappen te onderschatten. Maar de Heer erkent ook hun waarde. We zijn geroepen om Hem daarin na te volgen.

Vraag

Hoe kunnen we als geloofsgemeenschappen 'de geringen aanzien geven', zoals Maria dat bezingt?

Bidden

Gebed

*God van Hoop,
herinner ons eraan dat U bij ons bent in ons lijden.
Geef dat wij hoop voor elkaar belichamen
wanneer hopeloosheid beslag legt op ons hart.
Geef dat wij gegrond zijn in uw liefdevolle Geest als we samenwerken
om vormen van onderdrukking en onrechtvaardigheid uit te roeien.
Geef ons de moed lief te hebben wie, wat en hoe U liefhebt,
en deze liefde in daden om te zetten.
Door Christus onze Heer. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- moed voor onszelf en voor leiders – dichtbij en ver weg – om keuzes te durven maken die misschien niet populair zijn, maar wél recht doen aan het geheel van de samenleving.
- kleine geloofsgemeenschappen en kerken die kampen met krimp, dat zij hoop houden en hun eigen waarde blijven zien.

Aantekeningen

22 januari

Herstel van verbinding

Dag 8

Reflectie

Bijbel & toelichting

Psalm 82 vers 1-4 en Lucas 18 vers 1-8

Het boek Psalmen is een verzameling van gebeden, lofprijzingen, klaagzangen en onderwijzingen van God aan ons. In Psalm 82 roept God op tot de rechtvaardigheid die de fundamentele mensenrechten waarborgt: vrijheid, veiligheid, waardigheid, gezondheid, gelijkheid en liefde. De psalmist roept ook op alles wat hiermee niet spoort recht te zetten. Als christenen worden we geroepen om ons aan te sluiten bij de daden en de wil van God, die werkt aan de redding van de schepping. Dit houdt in dat we actief meewerken aan het herstellen van verbinding.

God roept ons op te handelen vanuit de waarheid dat ieder mens kostbaar is. Wij zijn allen met elkaar verbonden. Ds. Howard Thurman, de geestelijke adviseur van Martin Luther King, schreef: 'We moeten de waarheid verkondigen dat al het leven één is en wij allen met elkaar verbonden zijn. Daarom moeten wij werken aan een samenleving waarin de geringste mens toevlucht en verkwikking kan vinden. We moeten onze levens offeren op het altaar van sociale verandering, zodat Gods koninkrijk nabij is waar wij ook zijn.'³

Eenheid van christenen

Jezus vertelt de gelijkenis van de weduwe en de onrechtvaardige rechter om de mensen te onderwijzen 'over de noodzaak om altijd te bidden en niet op te geven' (Lucas 18 vers 1). Wij mogen nooit de moed verliezen. In gebed blijven we vragen om Gods geschenk van eenheid en in ons leven brengen wij deze eenheid tot uitdrukking.

Vraag

Welke concrete volgende stap kunnen we zetten om ook in de rest van dit jaar de verbinding te herstellen en te groeien in wederzijds vertrouwen?

Bidden

Gebed

*God, Schepper en Verlosser van alles,
leer ons naar binnen te kijken
om gegrond te blijven in uw liefdevolle Geest,
zodat wij naar buiten kunnen gaan in wijsheid en moed
om altijd het pad van liefde en gerechtigheid te kiezen.
Dit bidden wij in de naam van uw Zoon, Jezus Christus,
in de eenheid van de Heilige Geest. Amen.*

Bid vandaag ook voor...

- veiligheid en wijsheid voor rechters, advocaten en anderen die werkzaam zijn in de rechtspraak.
- bewegingen en initiatieven die het werk van eenheid gaande houden.

³ Jesus and the Disinherited, 1996

Aantekeningen

Over de Week van gebed voor eenheid

De Week van gebed voor eenheid van christenen is een jaarlijks terugkerende week waarin miljoenen christenen wereldwijd samen bidden. Door samen te bidden ervaren we dat we verbonden zijn, met God en met elkaar. Tegelijk tonen we verantwoordelijkheid voor anderen door de problemen van de samenleving in de voorbeden een plek te geven.

Meedoen aan de Week van gebed voor eenheid

Er zijn diverse manieren waarop u aan de gebedsweek kunt meedoen:

- Organiseer of bezoek een (interkerkelijke) viering die in het teken staat van de Week van gebed voor eenheid
- Organiseer of bezoek een van de (dagelijkse) gebedsbijeenkomsten in de eigen wijk. Bekijk de mogelijkheden en tips op weekvangebed.nl
- Bid zelf dagelijks mee aan de hand van dit boekje, de uitgaven voor jeugd en via diverse media.

Meer materialen

In Nederland wordt de gebedsweek georganiseerd door MissieNederland, de Raad van Kerken en SKIN. Samen bieden we materialen om te gebruiken bij de gebedsweek. Zo ontwikkelen we in samenwerking met diverse andere kerkelijke organisaties een kinderwerkpakket en kindergebedsboekje, en is er digitaal materiaal voor tieners. Verder is er aanvullend materiaal om te gebruiken bij de oecumenische viering of dagelijkse gebedsbijeenkomsten. Via weekvangebed.nl kunt u deze materialen downloaden. Op deze website zijn ook promotie- en uitdeelmaterialen te bestellen en/of downloaden.

Maak de Week van gebed mede mogelijk

Bent u positief over de Week van gebed voor eenheid en wilt u eraan bijdragen? Maak dan een gift over en/of houd een collecte. Kijk ook hiervoor op weekvangebed.nl.

[weekvan
gebed.nl](http://weekvan
gebed.nl)

